

Posudok oponenta dizertačnej práce

Študent: Marcela Čábelková Nahorniaková

Doktorský študijný program: Architektúra a urbanizmus

Študijný odbor: Architektúra (3501 V002)

Školiteľ: Doc.Ing.arch.Nadežda Menšíková, CSc.

Oponent dizertačnej práce: Doc. Ing.arch. Branislava Budkeová, PhD.

Názov dizertačnej práce: Organická soudobá architektura a bydlení

Organic Architecture and Contemporary Residential Living

1. Aktuálnosť témy:

Názov témy je širší ako sa na prvý pohľad zdá, lebo práca sa zaoberá OA všeobecne s podrobnejším zameraním na bývanie. Pohľad do budúcnosti z hľadiska architektúry je veľké dobrodružstvo. Ani najskúsenejší prognostik nám s istotou neprezradí, ktorým smerom sa v budúcnosti bude bývanie uberať a akých architektonických foriem bude ľudstvo svedkom za 50 rokov. Je však z histórie známe, že keď je niečoho priveľa, príde zmena a objavovanie sa organickej architektúry v jej priereze je toho dôkazom. Je predpoklad, že exhibícia predražených tvarov a sofistikovaných technológií a materiálov bude pokračovať aj vo výstavbe rodinných domov, pretože takáto skupina obyvateľstva tu bude vždy. Podstatné je, aby sa architektúra veľkoplošne uberala dobrým smerom a aby rodinné domy budúcnosti boli plnohodnotnou súčasťou nášho životného prostredia. Každý príspevok v tejto oblasti a teda aj táto dizertačná práca má veľký význam. Dizertantka si vybrala problém OA v bývaní so zámerom vysledovať, či aj v dnešnej dobe a na území silne funkcionalizmom poznačenej strednej Európy toto smerovanie dokáže vyburcovať predstavy a pocity ľudí. Všetko iné, nové z hľadiska formy, materiálov a technológií je tu zatiaľ extravaganciou. Celým svetom prešli všetky architektonické izmy, aj u nás zostala neobyčajná slohová skrumáž rodinných domov a možno práve OA a najmä jej špecifiká pomôžu životnému prostrediu a pomôže zabrániť celosvetovým globalizačným tendenciám.

2. Zvolené metódy spracovania DP:

-Metóda obecná, t.j.zber informácií z celosvetových publikácií vzťahujúcich sa k téme z oblasti teórie, histórie a súčasných realizácií, následne analýza príkladov

-Metóda empirická, hlavne „in situ“ a na základe stanovených aspektov- formy, harmónie a udržateľného rozvoja triedenie a zaraďovanie sledovaných objektov

-Metóda štatistická, je to vlastne anketa pre autorov a užívateľov RD vytipovaných objektov spracovaná graficky a s praktickými závermi

3. Splnenie stanovených cieľov

Dizertantka si vo svojej práci stanovila 6 základných cieľov o plnenie ktorých sa snažila v 7 kapitolách s nasledovným výsledkom:

- Podarilo sa jej preukázať špecifiká OA všeobecne, zaujať stanovisko k viacerým z literatúry známym definíciám OA pre nasledovné správne interpretovanie charakteru ňou zvolených príkladov.
- Analyzovala veľmi podrobne historické obdobia v súvislosti s architektúrou organických foriem, miesta a dôvody ich vzniku ako aj súčasné sociálno - spoločenské podmienky vo svete i u nás a ich spôsobilosť pre prijatie myšlienok OA.
- Zdefinovala rôznosť prístupov a zdrojov inšpirácií v tvorbe OA. Vo vzťahu k prostrediu, do ktorého tvorca vstupuje, stanovila základné kritériá všeobecne platné pre možnosť vzniku výnimočného architektonického diela takto:
  - objekt je v kontexte s prostredím, teda v harmónii,
  - v kontraste s prostredím ako skulptúra, či monument a napokon
  - dielo je trvalo udržateľné v krajine.
- Podarilo sa jej lokalizovať charakteristické miesta výskytu RD organickej architektúry v strednej Európe, v Čechách i na Slovensku, zaradila ich podľa definovaných kritérií.
- Realizovala anketu na sledovaných RD s ich autormi a užívateľmi a spracované odpovede na pripravené otázky graficky vyhodnotila.

4. Pôvodné výsledky riešeného vedeckého problému

Za najdôležitejšiu a originálnu časť tejto práce považujem kapitolu 5, v ktorej doktorandka hľadá základné spoločné znaky pre diela OA predovšetkým na základe ich pôsobenia v prostredí. Nachádza ich v týchto troch aspektoch:

- Forma- skulptúra
- Harmónia - kontext s prostredím
- Udržateľný rozvoj - dielo splýva s prostredím

Na základe týchto aspektov sleduje doktorandka mnohé výnimočné objekty zo sveta, venuje sa použitým novodobým technológiám a materiálom. Hľadá ich predobrazy a inšpirácie najmä z prírody. Uvádza diela súčasných hlavných predstaviteľov tohto smerovania a venuje pozornosť princípom v ich tvorbe / Future System, Ocean, Trajectories, Blob, Makovecz, Zaha Hadid, architekti „zelení“ a permakultúrni, priam milosrdní ku pôvodnej krajine/. Zaraduje ich práce podľa toho, ako vstupujú svojimi dielami do krajiny.

V kapitole 6 sa vracia do našich krajín a realizuje anketu s architektami, autormi RD a odpovede spracováva do grafov a snaží sa nájsť nejaké možné zovšeobecnenia pre možnú perspektívu a chápanie OA u nás.

5. Význam práce pre ďalší rozvoj vedného odboru a pre prax

Prínos práce spočíva v komplexnom spracovaní problému najmä súčasnej organickej architektúry s dôrazom na bývanie. Výsledky práce potvrdili, že OA je určitým súčasným trendom v architektúre rodinných domov, ale na území ČR i SR sa veľmi neudomácnila. Dizertantka v stati o OA v krajine jasne dokumentuje, že je rozdiel v navrhovaní extravagantných rodinných domov vo voľnej krajine, na veľkých pozemkoch v USA alebo v severských európskych krajinách s malou hustotou osídlenia a v historicky urbanizovaných krajinách strednej Európy. V uzavretých katastroch a na malých pozemkoch v našich sídlach budeme teda i naďalej skôr pracovať v úzkom kontexte s okolím ako extrémne.

6. Formálna úprava DP

DP má 125 strán textu, 202 obrázkov a 10 grafov. Má 7 kapitol vlastnej práce a 7 kapitol dodatkov a záverov. Má prehľadné členenie a je spracovaná na vysokej grafickej úrovni vrátane poznámkového aparátu.

7. Publikovanie dielčích výsledkov DP

Pre konkrétne využitie výsledkov práce je vhodné ju posunúť na publikovanie predovšetkým pre študentov FA VUT a SvF VUT ako študijný materiál, zároveň však prostredníctvom tejto práce by určite bolo prínosné nadviazať spoluprácu s architektonickými školami na Slovensku, kde tento problém medzi poslucháčmi má veľkú popularitu.

Po podrobnom preštudovaní DP Ing.arch. Marcely Čábelkovej Nahorniakovej konštatujem, že dizertantka sa dobre orientuje v problematike zvolenej témy, teoretické poznatky a výsledky skúmania dokázala sumarizovať v kvalitnej DP, doporučujem ju k obhajobe a po úspešnej obhajobe jej udeliť titul

Philosophie doctor/ Ph.D./

Otázky k obhajobe, resp. nepodstatné pripomienky k DP.

- K svetovým trendom v oblasti OA sa hlási skupina Grega Lynna ako „embryonálna architektúra“
- V oblasti udržateľného rozvoja „pri zemi“ sa hlási celosvetová skupina Nomad
- Zelená architektúra Petra Blanca má tiež svojich obdivovateľov
- Imre Makovecz / pozor na správne písanie/ je výnimočným predstaviteľom OA, ale žiadalo by sa spomenúť aj Dušana Jurkoviča, ktorého kontext ale i výnimočnosť práce v prostredí je hodná spomenutia
- Zo súčasných architektov na Slovensku okrem arch.Matušíka treba spomenúť viacerých najmä mladých a veľmi zaniietených pre OA najmä v oblasti udržateľného rozvoja a harmónie v krajine/ manželia Kierulfovci a permakultúra, Peter Abonyi a jeho archetypálna architektúra v Liptove/, Pavol Pokorný, Ivan Jurina a jeho slowdesign, Osamu Okamura a jeho zelené strechy a iní/
- Postrádam v práci bývanie v bytových domoch z hľadiska OA, ktoré sa sa dá realizovať sociálne a ekonomicky a tiež formou krajine blízkej. To by bola snád' už téma na inú DP.